

การพัฒนาเมืองโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิให้น่าอยู่

URBAN DEVELOPMENT AROUND THE CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY TO BE LIVABLE

ณัฐดนัย แก้วโพนงาม*

Nutdanai Kaewponngam

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ศึกษาจากประชากรที่อาศัยอยู่โดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้แก่ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยทำการศึกษาริบทของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจุบันชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมชนบทไปสู่สังคมเมืองเนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานศึกษาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีการอพยพของประชากรต่างถิ่นมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนักศึกษา มีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น จากแต่เดิมที่เป็นเพียงสังคมชนบททำการเกษตร การขยายตัวของชุมชนเป็นชุมชนเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ขาดการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานให้ความสนใจและใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเป็นการวางผังเมือง ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาถนนชำรุด ไม่มีท่อระบายน้ำเสีย ปัญหากระแสไฟฟ้าดับบ่อยและอีกหลายๆ ปัญหาที่ขาดการแก้ไขและนับวันปัญหาจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านยาเสพติด อาชญากรรมในชุมชนโดยรอบด้วย ถ้าหากมีการวางแผนการพัฒนาเมืองและแก้ไขปัญหาดังกล่าว อย่างจริงจังจะสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

คำสำคัญ: การพัฒนาเมือง, น่าอยู่

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the context of the communities surrounding Chaiyaphum Rajabhat University. Studying from the population living around Chaiyaphum Rajabhat University, such as Na Fai Sub-district, Na Siao Sub-district and Huai Ton Sub-district Mueang Chaiyaphum District Chaiyaphum Province. By studying the context of the community around Chaiyaphum Rajabhat University. The result of the research shows that at present, the surrounding communities of Chaiyaphum Rajabhat University Na Fai Sub-district, Na Siao Sub-district and

* อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Huai Ton Sub-district Mueang Chaiyaphum District Chaiyaphum Province. There is a rapid expansion of the community from rural agricultural society to urban society because it is the location of the school Chaiyaphum Rajabhat University. There are a large number of migrants from other areas, especially students. There is more urbanization From the past that was only a rural society doing agriculture. The expansion of the community into urban communities is fast, but there is no concrete development plan. As there is no department to pay attention and pay attention to the problems that occur. Especially as a city planning The problem of waste overflowing the city Broken road problem No sewer pipe Frequent power outages and many problems that are not solved and day by day the problem intensifies. There is also a drug problem. The crime in the surrounding community as well If planning for urban development and solving serious problems can solve the problems.

Keywords: Urban development, Livable

บทนำ

ตำบลนาฝาย ตำบลนาเลี้ยว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ เป็นตำบลที่มีพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของชุมชนจึงส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ในขณะเดียวกันมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิก็มีความสำคัญต่อพื้นที่ 3 ตำบลโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเช่นเดียวกัน เนื่องจากเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพียงแห่งเดียวในพื้นที่และมีนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิพักอาศัยในหอพักของพื้นที่ 3 ตำบลเป็นจำนวนมาก¹

ประกอบกับในปัจจุบันชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเลี้ยว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ มีการขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรมชนบทไปสู่สังคมเมืองเนื่องจากเป็นแหล่งที่ตั้งของสถานศึกษาคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ มีการอพยพของประชากรต่างถิ่นมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากโดยเฉพาะนักศึกษา มีความเป็นชุมชนเมืองมากขึ้น จากแต่เดิมที่เป็นเพียงสังคมชนบททำการเกษตร การขยายตัวของชุมชนเป็นชุมชนเมืองเป็นไปอย่างรวดเร็วแต่ขาดการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เนื่องจากไม่มีหน่วยงานให้ความสนใจและใส่ใจในปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะเป็นการวางแผนผังเมือง ปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาดนชื้อรูด ไม่มีที่ระบายน้ำเสีย ปัญหากระแสไฟฟ้าดับบ่อยและอีกหลายๆปัญหาที่ขาดการแก้ไขและนับวันปัญหาจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านยาเสพติด อาชญากรรมในชุมชนโดยรอบด้วย ถ้าหากมีการวางแผนการพัฒนาเมืองและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างจริงจังจะสามารถแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้

¹ ณัฐนัย แก้วโพนงาม, “ศักยภาพชุมชนและสมาชิกชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาเมืองน่าอยู่”, งานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2562

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาบริบทของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ขอบเขตของการวิจัย

ทำการวิจัยในพื้นที่ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ได้แก่ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาบริบทชุมชน จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

ทำการศึกษาบริบทของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคของชุมชน ซึ่งศึกษาจากประชากรที่อาศัยอยู่โดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยการสัมภาษณ์

ผลการวิจัย

หมู่บ้านทั้งหมดที่อยู่ในตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1. บ้านนาเสียว หมู่ที่ 1
2. บ้านนาวัง หมู่ที่ 2
3. บ้านไทรงาม หมู่ที่ 3
4. บ้านชัยรวงไทร หมู่ที่ 4
5. บ้านนาสีนวล หมู่ที่ 5
6. บ้านนาไก่เซา หมู่ที่ 6
7. บ้านนาสีนวล หมู่ที่ 7
8. บ้านนาเสียว หมู่ที่ 8
9. บ้านนาสีนวล หมู่ที่ 9
10. บ้านนาวัง หมู่ที่ 10
11. บ้านนาเสียว หมู่ที่ 11
12. บ้านไทรงาม หมู่ที่ 12

ตารางที่ 1: ผลการวิเคราะห์ SWOT ตำบลนาเสียว อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จุดแข็ง(Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1. อยู่ใกล้เมืองเพียง 16 กิโลเมตร การคมนาคมสะดวก	1. น้ำอุปโภค /บริโภคไม่เพียงพอ และน้ำเพื่อการเกษตรขาดแคลนเนื่องจากไม่มีที่เก็บกักน้ำไว้ใช้
2. มีพื้นที่เชื่อมต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีก	

หลายแห่ง ซึ่งมีเส้นทางที่สามารถ 3. พัฒนาเพื่อการขนส่งสินค้าเกษตรและสินค้าชุมชนให้มีความรวดเร็ว 4. มีแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลเพื่อพัฒนาให้มีชื่อเสียง เช่น น้ำตกตาดฟ้า หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ 5. มีสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ ที่มีศักยภาพ (ผ้าไหม) 6. มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์ชุมชนมีความสามัคคี	2. เส้นทางเชื่อมต่อระหว่างหมู่บ้านและตำบลอื่นต้องปรับปรุงและพัฒนา 3. เยาวชนและผู้ด้อยโอกาสยังไม่ได้รับการช่วยเหลือไม่ทั่วถึง 4. ผลผลิตทางการเกษตรราคาตกต่ำไม่สามารถกำหนดราคาเองได้
--	---

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
1. รัฐบาลมีนโยบายในการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน 2. พัฒนากลุ่มอาชีพทอผ้าไหม ซึ่งเป็นอาชีพที่ทำรายได้ และสร้างชื่อเสียงให้กับตำบลนาเลี้ยวเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป 3. นโยบายผู้บริหารเปิดโอกาสในการพัฒนาพื้นที่อย่างจริงจัง 4. นโยบายของรัฐบาลส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น 5. มีการจัดฝึกอบรมของหน่วยงานต่าง ๆ	1. ปัญหากฎธรรมชาติ (ภัยแล้ง) 2. ขาดทุนทรัพย์ในการลงทุนด้านการประกอบอาชีพ 3. สภาวะทางการเมืองของประเทศยังไม่ปกติทำให้สภาพทางเศรษฐกิจตกต่ำ 4. สินค้าเกษตรไม่ได้คุณภาพมาตรฐาน เนื่องจากต้นทุนการผลิตสูง 5. ขาดการส่งเสริมด้านเทคโนโลยี 6. การจัดสรรงบประมาณของภาครัฐบาลไม่เพียงพอต่อการพัฒนา

หมู่บ้านทั้งหมดที่อยู่ในตำบลห้วยต้อน อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 12 หมู่บ้าน ประกอบไปด้วย

1. หมู่ 1 บ้านห้วยต้อน
2. หมู่ 2 บ้านโปร่งคลองใต้
3. หมู่ 3 บ้านโปร่งคลองเหนือ
4. หมู่ 4 บ้านชีลองเหนือ
5. หมู่ 5 บ้านดงคำน้อย
6. หมู่ 6 บ้านชีลองใต้
7. หมู่ 7 บ้านชีลองกลาง
8. หมู่ 8 บ้านสามพันตา
9. หมู่ 9 บ้านวังเดือ้นห้า

10. หมู่ 10 บ้านใหม่ห้วยต้อน
11. หมู่ 11 บ้านใหม่สามพันตา
12. หมู่ 12 บ้านใหม่ผาเอียง

ตารางที่ 2: ผลการวิเคราะห์ SWOT ในตำบลห้วยต้อน อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จุดแข็ง(Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1.การคมนาคมสะดวก 2.เป็นเส้นทางผ่านไปอำเภอหนองบัวแดง 3.ผู้นำเข้มแข็ง 4.มีอ่างเก็บน้ำทำการเกษตร 5.มีหอพักนักศึกษาเพิ่มขึ้น 4.มีโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่ที่เปิดสอนถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย 5.มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์	1.ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร 2.ขาดการรวมกลุ่มอาชีพ 3.รายได้หลักมาจากสินค้าเกษตร และการขายของป่า
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
1.การคมนาคมสะดวก 2.ใกล้มหาวิทยาลัย 3.เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญเป็นทางผ่าน 4.มีของป่าจำนวนมาก เช่น เห็ดป่า ผักหวาน	1.ปัญหายาเสพติดในชุมชน 2.ปัญหาไฟป่า 3.ปัญหาหนี้สินในชุมชน 4.ปัญหาเด็กแว้นส่งเสียงดังรบกวน 5.ปัญหาการหลงป่าเวลาไปเก็บของป่า

หมู่บ้านทั้งหมดในตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวน 19 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

- หมู่ 1 บ้านตาดโตน
- หมู่ 2 บ้านห้วยชัน
- หมู่ 3 บ้านนาฝาย
- หมู่ 4 บ้านหนองแวง
- หมู่ 5 บ้านหนองหญ้าปล้อง
- หมู่ 6 บ้านหนองนกเขาน้อย
- หมู่ 7 บ้านกุดขมิ้น
- หมู่ 8 บ้านโนนคูณ
- หมู่ 9 บ้านช่อระกา
- หมู่ 10 บ้านพลึง
- หมู่ 11 บ้านคร้อ
- หมู่ 12 บ้านโนนพระคำ
- หมู่ 13 บ้านโนนมะเกลือ

- หมู่ 14 บ้านโนนเหลื่อม
หมู่ 15 บ้านโนนดู่พัฒนา
หมู่ 16 บ้านนาฝาย
หมู่ 17 บ้านช่อระกา
หมู่ 18 บ้านช่อระกา
หมู่ 19 บ้านโนนสะอาด

ตารางที่ 3: ผลการวิเคราะห์ SWOT ในตำบลตำบลนาฝาย อำเภอเมือง จังหวัดชัยภูมิ

จุดแข็ง(Strength)	จุดอ่อน (Weaknesses)
1.การคมนาคมสะดวก 2.ผู้นำเข้มแข็ง 3.มีหอพักนักศึกษาจำนวนมาก 4.มีความเป็นชุมชนเมือง	1.ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร 2.ขาดการรวมกลุ่มอาชีพ 3.ไฟฟ้าดับบ่อย 4.น้ำประปาไม่ไหลบ่อย
โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threat)
1.การคมนาคมสะดวก 2..ใกล้มหาวิทยาลัย 3.เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญเป็นทางผ่าน	1.ปัญหายาเสพติดในชุมชน 2.ปัญหาไฟฟ้า 3.ปัญหาหนี้สินในชุมชน 4.ปัญหาเด็กแว้นส่งเสียงดังรบกวน

อภิปรายผลการวิจัย

บริบทของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จากการศึกษาบริบทชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย ราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 3 ตำบลได้แก่ ตำบลนาฝาย ตำบลนาเสียว และตำบลห้วยต้อน อำเภอเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิพบว่า มีลักษณะชุมชนใกล้เคียงกันและกำลังเปลี่ยนสภาพจากชุมชนแบบเกษตรกรรมไปสู่ชุมชนเมือง การคมนาคมเริ่มสะดวกสบาย บางชุมชนอยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวเช่น น้ำตกตาดโตน ทำให้มีความได้เปรียบโดยสามารถตั้งร้านค้าจำหน่ายอาหารและสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านไปมาได้ ในขณะที่บางชุมชนใกล้มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิก็จะได้เปรียบในการลงทุนกิจการหอพักนักศึกษา ตลอดจนร้านค้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเช่นร้านถ่ายเอกสาร เข้าเล่ม ร้านหนังสือ ร้านซักรีด ร้านอาหารและร้านสะดวกซื้อเป็นต้น โดยการจะพัฒนาชุมชนต่อไปในอนาคตต้องสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุชจรี ศรีอุปโย, (2559)² ที่ศึกษาบริบทของชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคมอย่างมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายของสมาชิกในชุมชนเพื่อทำงานร่วมกัน และนำความรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ไปทำกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทั้งนี้สมาชิกในชุมชนทั้งผู้นำชุมชน ชาวบ้าน

² นุชจรี ศรีอุปโย, "การจัดการบริบทชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคม วิถีชีวิตผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม", งานวิจัย, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่ 10 ฉบับที่ 3, 2559

นักการเมืองท้องถิ่น ข้าราชการ มหาวิทยาลัย ต้องทำงานแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ต้องมีการระดมความคิดเห็น หาแนวทางในการพัฒนาชุมชนร่วมกัน โดยควรนำผลการวิเคราะห์บริบทชุมชนที่ได้มาวางแผนในการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ร่วมกัน พยายามนำจุดแข็งและโอกาสมาสร้างความได้เปรียบในการพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่อาศัย เพราะหากแม้วิเคราะห์ผลออกมาได้อย่างไร แต่ไม่นำไปพัฒนาต่อก็ไม่ได้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยรอบแต่อย่างใด ที่สำคัญต้องมีการวางแผนในการพัฒนาชุมชนมีการกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน กำหนดไว้ในแผนของการพัฒนาชุมชน สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูเชิต ปวนปินดา, (2555)³ ที่ต้องเพิ่มศักยภาพของท้องถิ่นให้สามารถเข้าไปจัดการปัญหาของเมืองน่าอยู่ร่วมกับชุมชนได้ เพราะปัจจุบันสังคมโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิมีการเปลี่ยนแปลงของชุมชนจากชุมชนแบบเกษตรกรรมไปสู่ชุมชนแบบเมืองอย่างรวดเร็วแบบก้าวกระโดด หากไม่มีการวางแผนในการพัฒนาเมืองที่ดีพอจะทำให้ชุมชนโดยรอบพัฒนาไปแบบไร้ทิศทางและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนท้ายที่สุดแล้วปัญหาก็จะกระทบต่อชุมชนในที่สุด แต่ถ้ามีการวางแผนในการพัฒนาชุมชนอย่างมีส่วนร่วมมีการกำหนดแผนพัฒนาชุมชนอย่างชัดเจน ก็จะทำให้ชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเป็นชุมชนที่น่าอยู่อาศัย

เอกสารอ้างอิง

ณัฐดนัย แก้วโพนงาม. “ศักยภาพชุมชนและสมาชิกชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิในการพัฒนาเมืองน่าอยู่”. งานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, 2562

นุชจรี ศรีอุปโย. “การจัดการบริบทชุมชนภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจสังคม วิถีชีวิตผ่านเครื่องมือการศึกษาชุมชนอย่างมีส่วนร่วม”. งานวิจัย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น ปีที่ 10 ฉบับที่ 3. 2559

ชูเชิต ปวนปินดา. “การศึกษาสภาวะการดำเนินงานของเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลแม่มริม อำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่”. งานวิจัยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่. ปีที่ 13 ฉบับที่ 2, 2555

³ ชูเชิต ปวนปินดา, “การศึกษาสภาวะการดำเนินงานของเมืองน่าอยู่เทศบาลตำบลแม่มริม อำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่”, งานวิจัยสำนักงานสาธารณสุขอำเภอแม่มริม จังหวัดเชียงใหม่, วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่, ปีที่ 13 ฉบับที่ 2, 2555